

Գ Լ Ո Ւ Ր Ը.

1736_{հ.հ.}
սկսեալ

Ա Ն Գ Լ Ի Ա

մինչև
1905

ՆԻ ԻՐ ԿԵՂԹԱԵԿՅՐԵՐ

ԽՕ՝ՆՏՕ՝Ն (նրն ուղղագրութեամբ ԼՈ՛ՆԿ՛ՆՈ՛Ն, կամ ԼՈ՛ՆՏՐԱ.) կը ներկայանայ մեզ — Բրիտանական կայսրութեան քաղաքներէն — ուր առաջին անգամ կը տպուի

274. **Աարոյս Ապերս** (Caroli Ackers) անգլ. տպագրիչին կողմէ **Մովսիսի Խորենացոյ Պատմութիւն եւ Առաջադրութիւնը**՝ նայլափն, զոր նրատարակած, լատիներէնի վերածած եւ մեկնարանած են Գուլիելմոս եւ Գեորգիոս Գուլ. Վիսրոնի Որդիք, 1736 ին : Այս գիրքին սկիզբը դրուած Յառաջարանը կը պարունակէ Ամ.աշունչի նայլերէն բարգմանութեան մասեր . Յաւելուածն ալ կը պարունակէ «Գործոց»-էն 2 գլուխ :

275. **Յ. Ռիվինգթըն** (Joh. Rivington) ի տպարանէն 1780 ին լոյս բնծայուած է **Դաւանութիւն «Հաւատոյ Եկեղեցոյ Հայաստանեայց»** — Յովսէփ Ս. Արղուբեանցի փափաքին համեմատ — որ կը պարունակէ «Հաւատով Խոստովանիմ»-ը, Լատին., Ֆրնս. եւ Անգլ. բարգմանութեամբ, «ի Յօճաննիսկ Արղուբեանէ Գերմանացոյ» :

276. **Ա. Մ. Աւագոսի** տպարանէն լոյս բնծայուած են **Նոր Կտակարան** (աշխարհարար 1858 եւ զբարար 1859), **Սաղմոս** 1883, եւ այլն, որոնք Աստուածաշունչի ընկերութեան նրատարակութիւններ են ըլլոր :

277. **Հայկական Աղաւ Տպարան** — Համախեան լուծին տակ կեղեքուող Հայու գաւառներ — գաղափարի ու պայքարի տղերք — ցրուած եւրոպա՝ գրիչ շարժեցին բերրով, տեսրով ու բռնցիկով, ընդդէմ բուրք բռնակալութեան : Աշագես Լօնտօնի մէջ ալ անտեք ունեցան իրենց տպարանը որ հակառակ իր շողոշուն անուկին՝ կը բաղկանար նայկական **Բացակ մը** . հոն շարուած գործեր Անգլիացիներու մամուլներով տպուած են : Համախեան տպարանէն լոյս բնծայուած են **Ննչակ** (1891, 1894) եւ **Սպարակ լեռ** . հանդեսները, **Ռ՛վ Է տպուած** (1891), **Մայիսի մէկ** (1892), **Գարիբալդի**, **Նաւագբ եւ մեղեղի** (Լեւոնց), **Հայ Յեղափոխականաց ձայնն** հայկական խնդրոյն վրայ «ե րե ո՛րպէս պարա է լուծել գայն» անգլ.ով (1895), **Ծրագիր** նայ գործաւորների եւ ուսանողների միութեան (1898) : Վերոյիշեալ Լեւոնցը յայտնի Հնչակեան Ա. Նազարբեկն է որ 1889 ին հոն նրատարակած է նաեւ Through the Storm գործը որ Հայաստանի կեանքի պատկերներու շարք մըն է :

278. **Տպ. «Հայաստան», ի** — Անկիօ-նայ ընկերութիւն մը 1888 ին կը կազմրի Լօնտօն որուն նախատակը կ՛ըլլայ հայկական խնդիրը, նայլերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով նրատարակելով **Հայաստան** անուն կիսամտեայ հանդէսը՝ մինչև 1892 :

279. **Տպ. Հայկ. Արքանոցի** — Յայտնի ազգ. գործիչ եւ Թուրքիայէ փախաւական **Քոմ. Կ. Թումանեան** Չիկպիի (Լօնտօն) մէջ իրնմած համախեան որբանոցին նեա ունեցաւ տպարան մըն ալ ուր 1902-4 ին նրատարակեց **Պատանի** պատկ. ամսաբերքը, **Լիւնչի Արմէնիան** (1902), Հայ որբերու Բարիգի առեւանգումը, Հայ որբերու Բարիգի առեւանգիչները (1903), Ազգ. երգարան, **Պատմութիւն Արեւել. խնդրոյ եւ աշաշնորդ հայկական Խաղի** (երկնատր 1905) : — «Առեւանգում» ի յատուկ այդ 2 գրքոյկներուն ի պատասխան Լօնտօնի մէջ 8 Ապրիլ 1903 ին լոյս բնծայուած է 16 էջոնց տեսրակ մը «Պատ. Թումանեան»